

טענת אין להשיב לאשמה במשפט פלילי

לאחר שמוגש כנגד אדם כתב אישום, מתקיים הליך "הקראת כתב האישום", במהלכו הנאשם יכול להודות בביצוע העבירות המיוחסות לו, או לכפור באשמה. אם הנאשם כופר באשמה, יתחיל שלב הבאת הראיות כנגדו מצד התביעה, שלב זה מכונה פרשת התביעה. לאחר סיום פרשת התביעה, הנאשם יכול לטעון טענת אין להשיב לאשמה, במידה וטענתו תתקבל הוא יזכה מהעבירות המיוחסות לו. עו"ד אסף דוק מסביר מתי ניתן לטעון טענת אין להשיב לאשמה, מי טוען אותה ומה משמעותה מבחינת המשך המשפט הפלילי.

פרשת התביעה

כאמור, במידה ובמעמד קריאת כתב האישום אין הנאשם מודה באשמה, ימשיך המשפט הפלילי בעניינו. השלב הבא לאחר הקראת כתב האישום הוא פרשת התביעה. פרשת התביעה הוא השלב בו התביעה פורשת את הראיות שנאספו בתיק ומציגה את העדויות, הממצאים והמסמכים עליהם מבוסס כתב האישום. במהלך פרשת התביעה מנסה התובע להציג תמונה המצביעה על אשמתו של הנאשם, בכדי לשכנע את בית המשפט בהצדקה לקיום ההליך הפלילי כנגד החשוד. בשלב זה מוטלת על התביעה המשימה לספק מסד ראיתי מספיק לביסוס אשמתו של הנאשם, ולהוכיח כי אכן ביצע את העבירות המיוחסות לו.

טענות משוללות יסוד וממצאים לא מספיק ברורים

כאשר בפרשת התביעה לא מוצגות טענות המניחות יסוד סביר להניח כי הנאשם אשם במיוחס לו, ההגנה רשאית לטעון טענת אין להשיב לאשמה. במקרה כזה, כיוון שפרשת התביעה הסתיימה ללא הוכחה המבססת את טענותיה, הרי שאין צורך שהאשם יענה על הטענות, שכן הן אינן מוצקות דיין בכדי להצדיק דיון משפטי, לא כל שכן בכדי להוכיח אשמה. כדי שהנאשם יידרש להתגונן בפני הטענות המוגשות נגדו, על התביעה להוכיח את טענותיה בדרך מהימנה ומספקת. כישלון של התביעה לייצר בסיס מהימן וסביר להוכחת אשמתו של הנאשם מייתר את הצורך של הנאשם להתגונן בפני הטענות, שכן הטענות משוללות יסוד.

יסוד סביר לחשד

כדי להבין מה הכוונה שטענות התביעה משוללות יסוד, או אינן מספקות עד כדי כך שטענת אין להשיב לאשמה תהיה מוצדקת ניתן לומר כך: אם היו כל טענות התביעה בפרשת התביעה מתקבלות במלואן על ידי בית המשפט, ועדיין לא היה ניתן להסיק מהן את אשמתו של הנאשם - הרי שמדובר בטענות שאינן מספיקות להרשעת הנאשם, ואינן מספיקות להוכחת ביצוע העבירות המיוחסות לו. במקרה כזה, אין להשיב לטענות התביעה, שכן לא הוכח יסוד סביר לחשדות שהועלו כנגד הנאשם.

העלאת טענת אין להשיב לאשמה

כאשר פרשת התביעה מסתיימת, אם לדעת הנאשם ועורך דינו, לא הוצגו ראיות וממצאים המצביעים על אשמת החשוד ומראים כי הוא ביצע את העבירות המיוחסות לו, ההגנה יכולה לטעון טענת אין להשיב לאשמה. משמעות הטענה היא שלדעת ההגנה פרשת התביעה אינה מספקת יסוד סביר להניח כי הנאשם הוא עבריין כפי שהתביעה מנסה להציג אותו, וכי הממצאים שהוצגו אינם קושרים בין העבירה והנאשם. כיוון שהתביעה לא הוכיחה קשר בין העבריין לכאורה ובין העבירות המיוחסות לו, הרי שאין מקום לדיון משפטי פלילי בתיק. במצב כזה תעלה ההגנה את טענת אין להשיב לאשמה, שלאחריה תספק טיעונים מדוע יש לקבל את טענת אין להשיב לאשמה. שלב זה יכול לכלול התייחסות לעדויות שנשמעו וראיות שהוצגו, טיעונים משפטיים והפניות לפסיקה ולחוק.

לאחר שההגנה מעלה טענת אין להשיב לאשמה ופורשת את טיעוניה, זכאית התביעה להשיב לטענה ולהציג טיעונים המספקים לדעת התביעה יסוד סביר לאשמתו לכאורה של הנאשם, ומצדיקים המשך ההליך המשפטי ומעבר לפרשת ההגנה. בדרך כלל ההגנה היא שמעלה את טענת אין להשיב לאשמה, אך גם בית המשפט יכול להעלות טענה זו במידה ופרשת התביעה אינה מספקת יסודות סבירים, אמינים ומתקבלים על הדעת להוכחת אשמה.

קבלת טענת אין להשיב לאשמה

סעיף 158 לחוק העונשין קובע: **“נסתיימה פרשת התביעה ולא הוכחה האשמה אף לכאורה, יזכה בית המשפט את הנאשם - בין על פי טענת הנאשם ובין מיוזמתו”**. כאשר מתקבלת טענת אין להשיב לאשמה כתב האישום מבוטל והנאשם מזוכה. במידה וטענת אין להשיב לאשמה התייחסה לסעיף או עבירה ספציפיים שהם חלק מכתב התביעה, יוסרו הסעיפים הללו מכתב האישום.

בבואו לבחון אם לקבל טענת אין להשיב לאשמה בוחן בית המשפט את פרשת התביעה ושואל האם די בנתונים שהוצגו בכדי לבסס חשד לאשמתו לכאורה של הנאשם. חשוב לציין: בשלב זה בית המשפט אינו בוחן את מהימנות הראיות, אלא שואל האם, במידה וכל הראיות והעדויות שנמסרו בפרשת התביעה היו מתקבלות, היה בכך די בכדי להוכיח אשמה לכאורה של הנאשם. במידה ונמצא כי יש בפרשת התביעה די בכדי להצביע על אשמתו של החשוד במעשים המיוחסים לו, יורה בית המשפט להמשיך לשלב פרשת ההגנה בה עורך דינו של הנאשם יידרש להוכיח את טענותיו.

מה קורה כאשר טענת אין להשיב לאשמה נדחית

כאמור, במידה והשופט מחליט לדחות טענת אין להשיב לאשמה שמעלה נאשם, המשפט הפלילי ימשיך, וההגנה נדרשת להוכיח לבית המשפט את חפותו של הנאשם או להפריך את טענות התביעה. יש לציין כי דחיית טענת אין להשיב לאשמה אין פירושה שהנאשם יורשע, אלא שההליך המשפטי כנגדו ימשיך כסדרו, וכי כעת יהיה על ההגנה לספק עדויות, נימוקים והוכחות לחפותו של הנאשם.

כאמור, כאשר השופט שוקל אם לקבל טענת אין להשיב לאשמה, הוא מתייחס לטענות שהועלו בפרשת התביעה כאילו הן נכונות, ושואל האם בהנחה שהטענות נכונות יש בכך די בכדי להוכיח אשמת החשוד. לעומת זאת, במהלך המשפט, השופט חוקר לעומק את הטענות, העדויות והממצאים שמעלה התביעה, בוחן את מהימנותן ואמינותן, ובמידה וימצא אותן לא מהימנות, לא אמיתיות ולא מבוססות דיין, יידחו טענות התביעה.

הגורם האנושי

צוותי מערכות האכיפה והחוק עושים כל מאמץ להביא למשפט פושעים, למזער פשיעה ולהגן על אזרחים. יחד עם זאת, גם חוקרי המשטרה ועובדי הפרקליטות הם בני אדם, וככאלו הם אינם חסינים מפני טעויות. לעתים אכן נעשות טעויות, ולעתים מתוך דחף עמוק ושאפיפה להשכנת סדר וחוק, או בשל אילוצים שונים, ממהרים להגיש כתב אישום נגד חשוד, למרות שאין בחומר הראיות די בכדי לבסס אשמה.

שימוש מושכל

טענת אין להשיב לאשמה המתקבלת על ידי בית המשפט מונעת הימשכות הסבל והעוגמה שנגרמים לנאשם, ומובילה לזיכוי מבלי שיצטרך להמתין זמן רב כשמעליו מרחף ענן אשמה קודר. טענת אין להשיב לאשמה מאפשרת עשיית צדק עם נאשמים שייטכן והתביעה עושה עימם עוול ומאשימה אותם לחינם, וחוסכת זמן שיפוט יקר למדינה ולאזרח. עם זאת, אין להקל ראש בהליך המשפטי, ואין להעלות טענת אין להשיב לאשמה מבלי לבדוק שאכן יש בסיס להעלותה. במידה ובית המשפט ימצא כי יש בפרשת התביעה די בכדי להמשיך בהליך המשפטי הוא ידחה את טענת אין להשיב לאשמה ויורה על המשך ההליך המשפטי לעבר פרשת ההגנה. דחיית טענת אין להשיב לאשמה אינה סוף העולם עבור הנאשם, שכן כעת ההגנה תאמר את דברה.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם משפט פלילי

בכל מקרה בו אתם מואשמים בביצוע עבירה פלילית, יש להיעזר בעו"ד פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. ההליך הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. היוועצות בעורך דין הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך.

עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסת הגנה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטויות השונות ורשויות האכיפה, פועל במקצועיות ומסירות שנים רבות על מנת ולהגן על זכויות נאשמים. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוך

02/04/2020

077-5006206

052-6885006

טענת אין להשיב לאשמה במשפט פלילי

לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה והוגש נגדך כתב אישום, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.